

Sayın Başkan, Değerli Meclis Üyeleri, Basınımızın Değerli Temsilcileri,

Hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

24 Haziran'da Türkiye bir demokrasi sınavını daha başarı ile geçmiştir. Yeni sistemin ilk Cumhurbaşkanı olarak seçilen Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ı ve oluşturacağı hükümetini şimdiden tebrik ediyorum. Ankaralı sanayiciler olarak, ülkemizin başarısı için hükümetimizin her zaman yanında olduğumuzu belirtmek istiyorum. Diğer taraftan seçimlere katılım oranının yüksek olması ve seçimlerde kayda değer herhangi bir sorun yaşanmaması da, ülke olarak geldiğimiz noktayı göstermesi açısından önemlidir. Yeni dönemde TBMM'de yer alan tüm siyasi partileri ve milletvekillerimizi tebrik ediyorum. Tüm milletvekillerimize, millet iradesinin yasama faaliyetlerinde tecellisi noktasında önemli işler düşmektedir, hepsine başarılar diliyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Güzel bir seçim atmosferi sonunda Türkiye oyunu güçlü yürütmeden yana kullanmıştır ve kazanan Türkiye olmuştur. Milletimizin bu tercihi sonrasında siyasi istikrarın artacağı, belirsizlik ortamının azalacağı ve buna bağlı olarak daha güçlü bir ekonomi için uygun bir ortamın tesis edileceği kesin gözükmektedir. Son 3 yılda 4 farklı seçim sürecini tamamlayan Türkiye'yi 2019 mahalli seçimlerinden sonra yakın vadede başka bir seçim maratonu beklememektedir. İlk defa uygulanacak olan Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemiyle; hızlı karar alma ve bürokratik süreçlerden kaynaklanan kayıpların ortadan kalkacağı düşünüldüğünde, Türkiye ekonomisine ilişkin yapısal düzenlemelerin hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi için uygun bir yapı ortaya çıkacaktır.

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafında bürokratik oligarşi olarak nitelendirilen bariyerler ortadan kalkacaktır. ASO olarak bu türden bürokratik süreçlerle çok uzun zamandır uğraşıyoruz. En basit örnekle, 6 senedir ASO 1. OSB'yi büyötmeye çalışıyoruz. Bir taraftan yatırımları artırmaya çalışırken diğer taraftan yatırımcının bu türden bürokratik engellerle uğraşması hiçbir şekilde kabul edilemez. İnşallah yeni sistemle birlikte Türkiye tüm bunların üstesinden gelecektir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Seçimle birlikte, Türkiye'nin ivme kazanmasının önündeki bir engel daha ortadan kalkmıştır. Ancak bu ivmenin gerçekleşmesi, kendiliğinden olmayacaktır.

Bunun için yapılması gereken ve atılması gereken önemli adımlar vardır. 2017 yılındaki %7.4'lük büyümeden sonra bu yılın ilk çeyreğinde de %7.4 gibi önemli bir büyüme performansı sergileyen Türkiye'nin yılın sonraki kısmında işleri hiç de kolay olmayacaktır. Türkiye olarak 2015 yılından bu yana ilk çeyrekler bazında en yüksek büyüme oranını elde ettik. Son 6 yılın ilk çeyrek ortalamalarının %6.3 olduğu düşünüldüğünde, bu yılın ilk çeyreğinde gerçekleşen büyümenin tatmin edici olduğu net bir şekilde anlaşılmaktadır. Türkiye önümüzdeki dönem enflasyonu körükmeden, cari açığı yükseltmeden büyüebilecek midir?

Zira bu 2 sorun, kredi derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri ve yayınladıkları raporlarda Türkiye ekonomisine ilişkin abartılı kaygılarının başında gelmektedir. Kimi iktisatçılar bunun için iç talebin kısılması gerektiğini, bunun da kamu eliyle yapılması gerektiğini dile getirmektedirler. Biz sanayiciler olarak tam tersini düşünüyoruz. Kur ve faiz tarafından kışkaç altına alınmış bir sanayinin ayakta kalması için nefes alması gerekmektedir. Ne demek istediğimi sizlere, en son açıklanan İSO 500 sonuçları ile anlatmak istiyorum. 500 Büyük Sanayi Şirketi verilerine göre 2017 yılında, şirketlerin üretimden satışları yüzde 19'luk reel artış göstermiştir. Banka kârlarının yüzde 25 arttığı, enflasyonun yüzde 12 olduğu 2017'de, sanayi kesimi yüksek kâr sağlamıştır. Buna bağlı olarak şirketlerimizin 2017 yılında özkaynak kârlılığı yüzde 20'ye çıkarak 20 yılın en yüksek oranına ulaştı.

Ancak işlerin bu kadar iyi gittiği bir dönemde dahi sanayi kuruluşları, faaliyet karlarının yarısını finansman gideri olarak bankacılık kesimine vermiştir. Kuşkusuz faizlerin yükseldiği 2018 senesinde şirketlerimizin finansman gideri daha da artacaktır. Bunun üzerine bir de firmalarımızın kur zararı eklenecektir. Sanayi kesiminin döviz cinsinden borçluluklarının arttığı düşünüldüğünde, yükselen döviz açığı pozisyonuna bağlı olarak 2018 yılında yaşadığımız kur artışının olumsuz etkisi görülecektir. İşte böyle bir ortamda iç pazarımızın canlılığını kaybetmemesi gerekmektedir. Özellikle yerli üretime konu olan ürünlerin iç pazarda talep görmesi gerekmektedir ki sanayimiz kan kaybetmesin. 2018 ve sonrasında uygulanacak maliye politikası tasarlanırken bu hususun gözardı edilmemesi gerekmektedir. İçerde yerli tüketimi artıracak, yerli üretimi destekleyecek her türlü tedbire bu dönemde ihtiyacımız olacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Türkiye olarak artık bizi hedeflerimize ulaştıracak reformlara ve özellikle ekonomiye odaklanmamız gerekmektedir.

Yatırım ve üretim ortamını iyileştirecek yapısal reformları gerçekleştirmek ve özellikle mesleki eğitimin kalitesini yükseltmek için çaba göstermek zorundayız.

Zira yeni dönemde Türkiye'nin yeni bir büyüme kulvarına girmesi gerekmektedir.

Bu yeni büyüme kulvarıyla bambaşka bir dünyadan bahsetmiyoruz. Hepimizin diline dolanmış olan ar-ge, inovasyon, teknoloji gibi kavramları bir araya getirdiğimizde bu yeni büyüme kulvarı, yani sürdürülebilir büyüme ortaya çıkmaktadır. Yeni büyüme hikayesinin en önemli aktörlerinden biri olan ve aynı zamanda tüm bu kavramları doğrudan etkileyen alan ise sanayi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sanayi Türkiye için neden önemli, mevcut sanayi yapısı bizim için yeterli mi? İşte bu soruların cevabını yeni büyüme hikayesi için aramalıyız.

Değerli Meclis Üyeleri,

Dünya Bankası tarafından tutulan Dünya Kalkınma Göstergeleri bize oldukça geniş bir yelpazede analiz yapabileceğimiz veriler sunmaktadır. Aynı zamanda bu göstergeler ile farklı perspektifler bazında inceleme yapılması ve ülkemizin konumunun diğer ülkeler ile karşılaştırmalı incelenmesi mümkün olmaktadır. Bu perspektiflerden ilki, sanayinin istihdamdaki görece konumudur.

Buna göre Türkiye’de hem 2016 da hem de 2017’de sanayinin istihdamdaki payı %26.7 olarak gerçekleşmiştir. OECD ortalamasının %22.7 olduğu düşünülürken Türkiye’de sanayinin istihdam politikasındaki yerinin çok daha önemli olduğu net bir şekilde anlaşılacaktır. Küresel kriz yılı olan 2009 yılından 2017 yılına kadar olan dönemde OECD’de sanayinin istihdam içindeki payı %3 oranında azalırken, aynı dönemde Türkiye’de %5.8 oranında artış meydana gelmiştir.

Yani Türkiye sanayisi, istihdam gücü daha yüksek bir sanayi konumundadır.

OECD üyesi 34 ülke içerisinde sanayinin istihdamdaki payı itibari ile Türkiye en yüksek orana sahip 8’inci ülke konumundadır. Türkiye’den daha yüksek orana sahip olan OECD ülkeleri incelendiğinde bu ülkelerin; Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Polonya, Macaristan, Estonya ve Almanya olduğu görülecektir. Listede yer alan diğer 7 ülkenin içerisinde Estonya dışında 6 ülkenin imalatı içerisinde orta ve ileri teknolojinin payı Türkiye’den fazladır. Spesifik olarak ifade edilirse, Türkiye’de imalatın yarattığı katma değer içerisinde orta ve ileri teknolojinin payı %29.8 iken Estonya’da bu oran %28.8’dir. Diğer ülkelerde ise daha yüksektir. Sanayinin yarattığı istihdam payı olarak Türkiye’nin ilerisinde olan ülkelerin Estonya hariç neredeyse tamamı imalat teknolojisi olarak bizden ileride görünmektedir. OECD ülkeleri içerisinde 2017 yılında büyüme rekoru kıran Türkiye’de, sanayinin istihdam ve büyüme üzerinde önemli bir katkısı olmakla birlikte, detayda incelendiğinde özellikle teknolojik yapısı itibari ile önemli bir değişim ve dönüşüme ihtiyacı olduğu net bir şekilde anlaşılmaktadır.

2023 hedefleri arasında yer alan ilk 10 ekonomiye girme hedefi de dahil olmak üzere diğer pek çok ekonomik başarının ilk anahtarı bu değişim ve dönüşüme bağlıdır.

Sanayinin istihdam kapasitesi olarak Türkiye ile eşdeğer ya da fazla olan ülkelerin teknolojik dokusu Türkiye’nin önündedir.

Bu açıdan değerlendirildiğinde, Türkiye sanayisindeki teknolojik dönüşüm hızlandıkça sanayinin istihdam gücünde artış meydana geleceği de öngörülebilecektir.

Bir diğer önemli konu, sanayi tarafından yaratılan katma değerdir. 2009 küresel krizi sonrası 7 yıllık dönemde OECD üyesi ülkelerde sanayi tarafından yaratılan katma değer yıllık %2.2 oranında artış gösterirken, aynı dönemde Türkiye sanayisi tarafından yaratılan katma değer artış hızı %8.7’dir. Bu veri ışığında Türkiye sanayisindeki büyümenin, OECD ile karşılaştırılmayacak ölçüde ileri olduğu net bir şekilde söylenecektir. Ancak bu büyümenin kaynağı bizim açımızdan daha önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanayideki büyüme verimlilik artışı ile sağlandığı ölçüde sağlıklı olacaktır. İşgücü verimliliğini, sermaye verimliliğini ve toplam faktör verimliliğini artıramayan bir Türkiye’nin “sürdürülebilir bir büyümeyi” yakalaması oldukça zor görünmektedir. Bugün artık teknoloji ile birlikte kullanılan yenilikçilik ve dijitalleşme kavramları ekonomik yaşamın en önemli unsuru haline gelmiştir. Ekonomimizin dinamizmi ve aynı zamanda bel kemiği olan KOBİ’lerin yenilikçilik faaliyetleri ve dijitalleşmesi ile birlikte verimlilikleri yükselebilecektir.

Yapılan çalışmalar, Türkiye olarak verimlilikle ilgili sorunumuzun KOBİ ölçeğinde olduğunu bize söylemektedir. Örneğin AB’de büyük ölçekli imalatçı firmalar, küçük ve orta boy imalatçı firmalara göre 1.8 kat daha verimli iken, Türkiye’de bu oran 5.1’dir. Bu oran bize çok net bir şekilde firmalarımızda verimliliği artırmaya yönelik politikalara odaklanmanın ne kadar önemli olduğunu söylemektedir. Bu noktada Türkiye’nin eğitim unsurunu büyümeye yansıtıp yansıtmadığına da bakmak yerinde olacaktır. OECD verilerine göre, temel eğitim seviyesindeki işsizlik ile kıyaslandığında, yüksek eğitim seviyesinde iki katına yakın bir işsizlik oranına sahip bir Türkiye ile karşı karşıyayız. Ne yazık ki üniversite mezunlarımıza iş bulmakta zorlanıyoruz. Türkiye’de %15.98 olan yüksek öğrenimliler arasındaki işsizlik oranı OECD genelinde %8.36’dır. Sonuç olarak Türkiye’nin elindeki nitelikli insan gücünü işgücü piyasasında efektif bir şekilde kullanamaması, sürdürülebilir büyüme kulvarından uzaklaşmasının bir diğer nedeni olarak karşımıza çıkmıştır. Türkiye’nin elindeki nitelikli insan gücünü yönlendirebileceği alanların başında girişimcilik gelmektedir. Zira günümüz ekonomi anlayışında “yüksek ve sürdürülebilir büyümenin” en temel anahtarlarından bir tanesi hızlı büyüyen, teknoloji startup’larıdır. Orta gelir tuzağından kurtulması ve belirlenen ekonomik hedeflere ulaşması için Türkiye’nin önce şu anda içinde bulunduğu orta teknoloji segmentinden yüksek teknolojiye sıçramasını sağlayacak teknoloji girişimlerine ev sahipliği yapması gerekmektedir. Türkiye’de teknoloji startup’ların kurulması kadar bu startup’ların büyümesi de önemlidir. Dünya’nın en değerli 15 firmasının yer aldığı listede yalnızca 1 banka yer alırken, bizde ilk 10’da 7 banka bulunmaktadır. Ne zaman ki Türkiye’de bankalar ile yarışacak teknoloji firmaları ortaya çıkar, işte o zaman gerçek büyüme eksenini yakalamışız demektir. Son 50 yıllık dönem göz önüne alındığında; kriz dönemleri istisna olmak üzere, küresel ekonomik büyümenin parlak bir performans sergilediği görülmektedir. Ancak FED’in bilanço küçültme süreci, güçlü dolar, ticaret savaşları, tüm dünyada yükselen faizler ile birlikte artık hem küresel ekonominin hem de özellikle içinde Türkiye’nin de olduğu gelişme yolundaki ülkelerin büyüme oranları düşecektir. Dünyadaki likiditenin azalması, tasarruf açığı olan ve ihtiyacı olduğu sermayeyi dışarıdan sağlamak zorunda olan Türkiye’nin daha zor ve pahalı kaynak bulmasına neden olacaktır. Yani Türkiye önümüzdeki dönemde daha az kaynak ile daha fazla büyümek zorunda olan bir ülkedir. Bunun için de kaynaklarını verimli kullanmak zorundadır. İşte bu yüzden, verimlilik ve yenilikçilik kanallarından sağlanacak her türlü büyüme ülkemiz açısından kıymetlidir, önemlidir... Değerli Meclis Üyeleri, İlk defa uygulayacağımız yeni yönetim sistemi ile birlikte bu bahsettiğimiz yapısal sorunlar başta olmak üzere sanayicinin önünü tıkayan diğer pek çok sorunun çok daha hızlı bir şekilde çözüme ulaştırılacağına ilişkin inancımız tamdır. Sivil toplumun önemli bir temsilcisi olan Ankara Sanayi Odası olarak, yeni Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminde sizlerin görüşlerini ve sorunlarını dile getirmek için her türlü platformu ve fırsatı kullanmak için çaba sarf etmeye devam edeceğiz. Sözlerime burada son verirken bir kez daha yeni dönemin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.